

Internettets rolle i relation til radikaliserings og terrorisme

15. september 2008

Sammenfatning

Internettet spiller en betydelig og voksende rolle for militante ekstremister og terrorgrupper, som udnytter internettet til at sprede budskaber, kommunikere, træne virtuelt samt til rekruttering, logistisk støtte og operativ forberedelse.

Denne analyse fokuserer på militante islamistiske grupper, som bl.a. al-Qaida. Disse grupper har ofte deres egne hjemmesider. Der findes i dag flere tusinde hjemmesider med militant islamistisk indhold.

Internettet spiller også en vigtig rolle for netværk af "hjemmedyrkede" ekstremister i Vesten. I de seneste terrorsager i Europa, herunder i Danmark, har internettet spillet en vigtig rolle, bl.a. i forbindelse med radikaliserings, kommunikation, træning, planlægning og finansiering. På internettet er der i stigende grad ekstremistisk materiale, som er tilgængeligt for ikke-arabisktalende brugere med tekster på europæiske sprog, herunder dansk.

CTA vurderer, at selvom internettet spiller en voksende rolle for terrorgrupper og -netværk samt deres sympatisører, kan internettet sjældent erstatte egentlig træning mhp. at gennemføre en terrorhandling. Personlige kontakter og erfaringer spiller stadigvæk den største rolle.

Indledning

Internettet er i dag et meget vigtigt redskab for militante ekstremister og terrorgrupper.

Internettet bruges ikke mindst til propaganda og indoktrinering, men også til f.eks. kommunikation, formidling af teknisk viden, træning, planlægning og finansiering, og det kan potentielt bruges til elektroniske terrorangreb, omend sådanne er vanskelige at gennemføre.

Denne analyse fokuserer på militante islamistiske grupper, som bl.a. al-Qaida. Disse grupper har ofte deres egne hjemmesider. Der findes i dag flere tusinde hjemmesider med militant islamistisk indhold.

Flere og flere islamistiske hjemmesider appellerer til muslimer i Vesten. Der er således mange ekstremistiske hjemmesider på engelsk, tysk og fransk samt andre europæiske sprog, herunder dansk.

Al-Qaida og andre militante grupper i f.eks. Irak, Afghanistan, Tjetjenien og Somalia gør i stigende grad deres propagandavideoer tilgængelige på internettet og ofte med engelske undertekster. Tekster, lydfiler, billeder og filmklip fra konfliktzoner har tiltrukket mange unge muslimer, inklusive konvertitter i Europa.

Militante islamistiske grupper har således via deres hjemmesider i nogle kredse formået at skabe en slags ungdomssubkultur. Brugere kan løbende følge med i begivenhederne i konfliktzonerne og deltage aktivt i chatfora herom. Dette betyder dog ikke nødvendigvis, at brugere radikaliseres. For mange vil det forblive en ungdomssubkultur og ikke udvikle sig til terrorrelaterede aktiviteter.

Meget tyder på, at personlig kontakt med f.eks. lokale militante islamister øger sandsynligheden for, at en person for alvor bliver påvirket af materiale på internettet. CTA vurderer, at det er sjældent, at personer bliver radikaleret udelukkende via materiale på internettet.

Der findes eksempler på, at kvindelige islamister kan være meget aktive på internettet, især på chatfora og militante hjemmesider. Der kan være flere årsager hertil, bl.a. at disse kvinder kan have sværere ved at have direkte fysisk kontakt til islamistiske netværk, som typisk består af mænd.

I det følgende gennemgås en række af de måder, som militante ekstremister bruger internettet på til bl.a. propagandaformål, kommunikation og planlægning.

Militant islamistisk propaganda og indoktrinering

Der findes i dag et meget stort antal hjemmesider med militant islamistisk indhold. Udførelsen og trafikken på disse sider er meget svingende. Nogle hjemmesider er oprette af medlemmer af terrorgrupper, mens andre er oprettet af ideologiske sympatisører forskellige steder i verden.

Det islamistiske propagandamateriale bliver bl.a. brugt til at styrke moralen hos militante aktivister, indoktrinere samt rekruttere nye aktivister. Endvidere kan materialet have til formål at intimidere og demoralisere den øvrige befolkning. Internettet kan dermed benyttes til at forstærke effekten af gruppernes handlinger ved at gøre dem synlige og tilgængelige for alle.

Propagandamaterialet kan indeholde "nyheder" fra konfliktzonerne med fokus på militante gruppers kamp mod f.eks. amerikanske, israelske, indiske eller russiske styrker. Der kan også være omtale af påståede overgreb på civile i konfliktzonerne samt information om religiøse forhold. Indholdet kan være yderst brutalt og voldeligt. I flere af de europæiske terrorsager har de centrale personer været storforbrugere af disse hjemmesider.

Hjemmesiderne skaber ofte et ensidigt billede af internationale begivenheder, og de søger at vække sympati for de militante grupper og had mod vestlige og sekulære muslimske regeringer. Nogle af hjemmesiderne indeholder diskussionsfora, hvor radikale personer kommunikerer, eller hvor terrornetværk kan være på jagt efter potentielle rekrutter.

Kommunikation

Terrornetværk anvender i vidt omfang internettet til kommunikation, bl.a. gennem e-mail, chat og internettelefoni.

Særligt for grupper af såkaldte 'hjemmedyrkede' ekstremister i Europa, dvs. grupper bestående af medlemmer, der er født og opvokset i Vesten, spiller internettet ofte en vigtig rolle. Først og fremmest giver det mulighed for at

kommunikere og skabe netværk med militante islamister i andre lande, herunder i konfliktzoner forskellige steder i verden. Derudover giver det de unge vestlige militante islamister mulighed for at danne lokale netværk og dermed forstærke gruppedynamikken.

Der findes også en række interaktive internetfora, hvor der diskuteres forskellige emner såsom situationen i muslimske lande og konfliktzoner samt religiøse spørgsmål. De største af denne slags er "al-Hesbah" og "al-Ekhlaas". Disse fora har flere tusinde medlemmer og kan have lukkede forumsider, som er kodeordsbeskyttede.

Forumsiderne kan være særligt rettet mod unge europæiske og nordamerikanske muslimer. Sproget er ofte engelsk eller andre vestlige sprog. CTA vurderer generelt, at antallet af brugere af lukkede fora er stigende.

Nogle militante ideologer bruger internettet til at kommunikere med f.eks. yngre ekstremister og til at finde nye unge, som kan indoktrineres.

Kapacitetsopbygning og informationsudveksling

Kapacitetsopbygning via internettet er et voksende fænomen og kan foregå på flere måder, herunder i form af træningsmanualer på internettet, som indeholder undervisning i våbenbrug, sprængstoffer, taktik samt mental og fysisk forberedelse til terroraktioner. Mens nogle af manualerne er udarbejdet af de militante grupper selv, kan andre have indhold, som oprindeligt stammer fra fortrolige militære træningsmanualer.

I flere europæiske terrorsager har træningsmanualer på internettet spillet en vigtig rolle i forberedelsen af konkrete terrorhandlinger.

En anden form for kapacitetsopbygning kan foregå mere interaktivt i lukkede internetfora, hvor militante ekstremister kan søge svar på specifikke spørgsmål om f.eks. bombefremstilling, taktik og ideologi.

Erfaringen viser dog, at selvom internetmanualer har stigende betydning for 'hjemmedyrkede' terrornetværk, har de ikke erstattet træningslejre. I flere af de europæiske terrorsager har en eller flere af hovedpersonerne modtaget træning i f.eks. Pakistan, Afghanistan og Irak.

Planlægning og finansiering

Internettet bliver i stigende grad brugt i forbindelse med planlægning af terrorangreb. Bl.a. bruges internettet til at rekognoscere mod potentielle mål, lægge flugtplaner, finde adresser tilhørende mulige målpersoner, finde inspiration fra gennemførte eller afværgede terrorangreb samt til kommunikation om planlægning (særligt de lukkede forumsider).

På mange af de åbne militante islamistiske hjemmesider er der mulighed for at foretage donationer. For det meste fremstår dette som donationer til humanitære formål.

Derudover er internettet blevet anvendt til finansiering af terrornetværk i forbindelse med bl.a. kreditkortsvindel og dokumentfalsk og i visse tilfælde mere sofistikerede aktiviteter med brug af eksempelvis fiktive firmaer m.v. Sådanne aktiviteter vil formentlig blive mere udbredte i fremtiden.

Cyberterror

Internettet kan potentielt også bruges til elektroniske angreb mod bl.a. hjemmesider, elektroniske netværk, databaser m.v. I værste fald kan der være tale om elektroniske angreb mod f.eks. samfundskritiske netværk eller systemer såsom netværk og systemer af betydning for offentlige myndigheder, sundhedsvæsenet, industri eller fly- og togtrafik.

Denne type elektroniske angreb, der ofte omtales som cyberterror, er dog vanskelige at gennemføre og kræver en specialviden, som i øjeblikket ikke er udbredt inden for militante islamistiske kredse. Der kan i fremtiden være militante grupper, der vil søge at erhverve sig den nødvendige specialviden til at gennemføre mere omfattende cyberterrorangreb. Men succesfulde angreb på samfundskritiske netværk ved hjælp af internettet vil formentlig også i fremtiden være vanskelige at gennemføre bl.a. på grund af de sikkerhedsforanstaltninger, som myndighederne løbende sætter i værk.